

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztfályozás

726.5

Szerző:

Cím:

Kié a józsefvárosi templom?

Forrás:

Nemzeti Újság

Bp.

(Hely)

1922

(Idő)

VII/12

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1922"

Személy

Helyszám

348/135

726/135 Bp08 1922

Közp. nyomt. XX. cs.

Kié a józsefvárosi templom?

Hozzászólás a templom, a plébániaépület, a Kálvária és a régi józsefvárosi temető ügyéhez

Vettük a következő sorokat:

A *Nemzeti Újság* vasárnapi száma: „A fővárosi kegyuraság kérdése” címen jelezte Vasek Ernő dr. volt szegedi főispán, törvényhatósági bizottsági tag indítványát, amelyet nagy jogi és történelmi apparátussal megvilágítva, a szerdai közgyűlésen terjeszt elő. Az indítványozót első sorban a józsefvárosi plébániatemplom és plébániaépület sorsa érdekli s mint az egyházközség elnöke is, a tulajdonjognak az egyházközség, illetve egyház, a beneficium javára való bekebelezése mellett tör lándzsát.

Ez a kérdés tullelmeddik a szokásos és mindennapi tulajdonjogi harcok jelentőségén, mert a dolog háttérében védekezés áll a később valamikor bekövetkező szekularizáció eszéire ama veszedelem ellen, hogy a templomot és plébániát minden további skrupulus nélkül elvehetik és akár mozivá is átalakíthatják. Ha a tulajdonos az egyház, illetve az egyházközség lesz, akkor a szekularizálás nem megy olyan könnyen. Az indítványozó egyben tiltakozik az ellen, hogy az 1878 április 15-én berekesztett helyszínelési jegyzőkönyv számtalan templom, kegyhely, telek stb. ingatlanára vonatkozó helyrajzi számot megszüntetett s ezek a főváros tulajdonává, terek és utcák alkotó részeivé váltak. Így vált egyszerűen a főváros tulajdonává a régi józsefvárosi katolikus temető, amelynek egy részét a főváros eladta a Máv. gégyának. Így jutott a Kálvária-tér a főváros tulajdonába. A műemlék-értékű kalváriát lebontották s az epreskerületi szobrász-iskolába vitték, a telekkönyvzetlen területet játszótérre alakították át.

A mai állapot kétségtelenül szekularizációs jellegű. A józsefvárosi plébánia területére községi elemiiskolát építetett a főváros, máshelyeken előljáróságot, még olyan esetben is, amikor a telket magánosok végrendeletben adományozták, amint ez a Ferencvárosban, Újlakon és a Vizivárosban is történt.

Meg kell állapítani, hogy a józsefvárosi parochiát

1777-ben királyi rezolúció alapján Pest város mágnisztrátusával a primás állította fel és sem ennek, sem a Kálváriának — amelynek vagyonát József császár 1797-ben a templom építésére rendelte, — sem a temetőnek tulajdonjogát 1878-ig senki nem vonta kétségbe: az egyház tulajdona volt. Jött azonban a helyszínelő bizottság Csengey dr. városi főügyessel, akinek közbelépésére a tulajdonjogot a főváros javára írták, az egyházmegyei főhatóság megidézése és tudta nélkül. Érdekes, hogy a belvárosban Schuendtner apát-plébános nyugodtan tudomásul vette a bekebelezést, holott a plébánosnak erre nem volt joga; mert ő a beneficiumnak csak haszonélvezője s az egyházi vagyon ingatlanainak jogi képviselője nem ő, hanem a megyéspüspök van jogosítva. A helyszínelő bizottság a kegyurasági kérdéssel nem volt tisztában, de figyelembe véve a bizottság szabadkőműves tagjait, — bizonyára nem is akart tisztában lenni. Nyilvánvaló, hogy a kegyur a védelmére rendelt egyház vagyonának nem birtokosa s arra tulajdonjoga nincs. Nem volt tehát a fővárosnak sem. IX. Pius Apostolicae Sedis constitúciójának 12., 13. pontjában kiközösítés terhe alatt tiltja az egyházi vagyon elvételét. Az egyház jogosan követelheti a helyes telekkönyvvezetést. A görögkeletiek, evangélikusok, unitáriusok, izraeliták a főváros által nekik átengedett telkeket a maguk nevére telekkönyvezhették, sőt — a példák egész sorozata mutatja — az adományozó okirat szellemével ellentétben, a telkeken nemcsak templomot, parochiát, iskolát, hanem bérházat is építettek, ugyanakkor pedig — mint azt az indítványozó kimutatja — a józsefvárosi plébánia kiszorult a saját plébániájából, ahol 10—12 év előtt még lakott. A főváros iskolát építetett a telekre, a káplánok pedig szanaszét laknak a városban, a radikális korszak emlékezetének nagyobb dicsőségére. Ezt a kérdést most már, hogy indítvány formájában

kerül a főváros elé, a több mint 100.000 józsefvárosi katolikus hívő megnyugvására, a jog és igazság s a jövőbe való előrelátás okosságának követelményei szerint kell megoldani. Egy józsefvárosi olvasó.

osi hazinyomda 1922